



Instedalen Skianlegg  
v/Åsmund Bertelsen

SAKSHANDSAMAR: ALF ERIK RØYRVIK / MAGNUS SNØTUN

ARKIVKODE: 2012/4063 - 432.2

DATO: 10.12.2012

## NAUSTDAL-GJENGEDAL LANDSKAPSVERNOMRÅDE - LØYVE TIL Å KØYRE SKILØYPE I LANDSKAPSVERNOMRÅDET - INSTEDALEN SKIANLEGG

Naustdal-Gjengedal verneområdestyre har i styremøte nr 7/2012 vedteke å gje Instedalen Skianlegg løyve til å køyre opp skiløype inn til Fosselvekråna. Løypekøyringa som er gjeve løyve til er noko mindre i omfang enn det som var omsøkt, og det følgjer vilkår med løyvet. Vedtaket kan klagast på innan tre veker.

Dokument i saka:

- Søknad om løypekøyring frå Instedalen Skianlegg
- Uttale frå Sogn og Fjordane Villreinnemd
- Uttale frå Naustdal kommune

### Saksutgreiing, skrive av Magnus Snøtun:

#### Søknaden

Instedalen Skianlegg BA søkjer om løyve til løypekøyring med snøskuter frå parkeringsplass ved Vonavatnet og til Gotdalen ein dag i veka frå 01. januar til 01. april.

Bakgrunnen for søknaden og føremålet med Instedalen Skianlegg BA er å legge til rette for skiaktivitet i Instedalen i Naustdal. Dette området har lenge vore viktig for skigåing gjennom vinteren. Frå midten av 1990-talet har det vore tilrettelagt med vinterparkeringsplass ved Vonavatnet og dette er hovudutfartsområdet vinterstid for Naustdal kommune. Instedalen Skianlegg BA overtok ansvaret for å halde veg og parkeringsplass ope i 2006 og starta opp å køyre opp skiløyper. Instedalen Skianlegg BA planla å utvide tilrettelegginga med oppkørde skiløyper innover Vonaområdet. Av søknaden går det fram at skigåing er ein tradisjonell bruk og at ein vidare bruk krev ei viss tilrettelegging. I følgje søkjar er det ikkje dokumentert mogleg skade for villreinen ved traseen det er søkt om.

#### Verneforskrifta

I landskapsvernområdet er motorferdsel i utgangspunktet forbode, jf verneforskrifta § 3 punkt 5.1. Forvaltingsstyresmakta kan likevel gje dispensasjon frå dette forbodet i visse tilfelle som er lista opp i forskrifta. Løypekøyring er ikkje lista opp.

Søknaden må derfor vurderast etter den generelle unntaksregelen. §48 i Naturmangfaldslova erstattar §4 i forskrifta til Nautstald-Gjengedal landskapsvernområde:

*"Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det **ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig**, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig (...). Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette."*

I tillegg må all motorferdsel i utmark vere i tråd med lov om motorferdsel i utmark. Denne er det kommunen som handsamar.

## Vurdering

Generelt kan den generelle dispensasjonsregelen §48 i Naturmangfaldslova nyttast for å gje dispensasjon til tiltak som er spesielle eller ikkje var vurdert i arbeidet med forskrifta. Tiltaket har store samfunnsinteresse (t.d. nasjonale infrastrukturiltak), kan også få dispensasjon etter denne regelen. Dette omfattar ikkje oppkøyring av skiløyper. Då må det vurderast om tiltaket strider mot verneformålet og om det påverkar verneverdiane nemneverdig.

Formålet i verneforskrifta (§2) er:

*«...å ta vare på eit naturområde som er så godt som fritt for tekniske inngrep (...). Området skal kunne nyttast til tradisjonelt friluftsliv utan særleg teknisk tilrettelegging.»*

Vonaområdet er eit av dei mest nytta utfartsområda for dei som nyttar verneområdet til friluftsliv. Det er tradisjon i området for skigåing og dei siste åra har det blitt køyrt opp skiløyper. Skiløyper kan vere eit godt tilbod til brukarar og kanskje særleg for å få folk ut, men sekretariatet kan ikkje sjå at oppkøyrde skiløyper er naudsynt for utøving av friluftsliv i desse fjellområda.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbode i verneområdet og skal haldast på eit minimum. Unntaka er knytt til naudsynt samfunnsoppgåver, vedlikehald av eksisterande infrastruktur og naudsynt motorferdsel knytt til landbruksdrift. Verneforskrifta opnar ikkje for bruk av motorkøyretøy til preparering av skiløyper og korkje kongeleg resolusjon eller utkast til forvaltningsplan peikar på at dette er tradisjonell bruk eller at det er særleg behov.

Tilrettelegging med skiløyper inn til Gotdalen vil påverke eit stort område og vere av eit omfang som vert vurdert å ha negativ påverknad på verneformålet. Ein kortare trase vil påverke eit mindre område og ha mindre påverknad på verneformålet, men i eit område som i utgangspunktet har lite motorferdsel, vil ein så regelmessig bruk av motorkøyretøy som løypepreparering krev, vere eit stort tiltak. Dispensasjon i 2013 vil kunne skape presedens for regelmessig motorferdsel i fleire år framover langs denne traseen og oppkøyring andre stadar i verneområdet. Generelt bør tiltak for tilrettelegging for fysisk aktivitet leggjast utanfor verneområdet dersom det er mogleg. Å gje dispensasjon etter dei generelle dispensasjonsreglane til eit så omfattande tiltak som vil verte årleg, vil kunne uthole verneforskrifta.

I tillegg til motorferdsel sin påverknad på friluftslivet, kan også naturmiljøet bli påverka av motorferdsel. Av artane som blir mest påverka av motorferdsel, er villreinen. Villreinen er ein internasjonal ansvarsart for



Noreg og omsynet til villreinen skal vege tungt i all forvaltning av villreinen sine leveområde. I samband med utarbeiding av forvaltningsplan for Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde, vart leveområda til villreinen og viktige trekkruiter kartlagt (Bøthun in prep.). Den omsøkte traseen ligg innanfor område som er definert som sommarbeite, men både definerte trekkområde, vinterbeite og kalvingsområde ligg i nærleiken.

Sekretariatet vurderer at det omsøkte tiltaket er i strid med verneformålet for Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde. Preparering av skiløyper krev så mykje motorferdsel at også ein kortare trase vert også å vere i strid med verneforskrifta. Det er ikkje opna for denne typen tiltak i verneforskrifta. I tillegg vil ein dispensasjon kunne skape presedens for tilsvarande tiltak andre stadar i verneområdet. Regelmessig bruk av motorkøyretøy vil også kunne påverke villreinen. Omfanget av denne påverknaden vil variere frå år til år og over tid, men etter «føre-var»-prinsippet må ein ta omsyn til dette.

### **Vurdering av tiltaket i høve til naturmangfaldlova**

Alle vedtak skal, jf naturmangfaldlova § 7, vurdere alle vedtak opp mot naturmangfaldlova §§ 8-12.

#### § 8 om kunnskapsgrunnlaget

Generelt er verneverdiar og interesser i verneområdet godt kjent bl.a. gjennom verneprosessen. I samband med utarbeiding av forvaltningsplan, er villreinen sin bruk av området kartlagt.

#### § 9 om føre-var-prinsippet

Kartlegginga av villreinområdet viser at særleg nord for Vonavatnet er viktig for villreinen. I tillegg ligg område som er definert som kalvingsområde nære den omsøkte traseen. Det er usikkerheit knytt til påverknaden av skuterkøyring ved det omsøkte omfanget. Etter «føre-var»-prinsippet bør ein derfor ikkje gje dispensasjon til tiltak som kan skade naturmiljøet.

#### § 10 om økosystemtilnærming og samla belastning

Generelt er det lite motorferdsel i Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde. Regelmessig oppkøyring av skiløyper vil vere av eit stort omfang samanlikna med anna motorferdsel i verneområdet. Regelmessig køyring vil både påverke tradisjonelt friluftsliv og kan ha negativ konsekvens for korleis fauna nyttar området.

#### §11 om kostnadar ved miljøforringelse

Ikkje aktuelt i dette tilfellet.

#### § 12 om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar

Oppkøyring av moderne skiløyper involverer bruk av eit køyremiddel. Bruk av snøskuter er truleg ikkje meir skadeleg enn andre køyretøy. Den gamle metoden med å gå opp skiløyper krev ikkje løyve frå forskrifta.

### **Framlegg til vedtak**

Det omsøkte tiltaket med oppkøyring av skiløyper med snøskuter frå Vonavatnet til Gotdalen er i strid med verneformålet for Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde, jf. §48 i Naturmangfaldslova. Søknaden vert derfor avslege.

## Styret si vurdering

Før vernevedtaket so har det vore lang tradisjon for å køyre skispor i omsøkte trase. Derfor er denne saka spesiell i forhold til sporkøyring på vinteren. Dette er einaste kjente sporkøyringstrase på vernetidspunktet. Stien er og mykje nytta også sommarstid. Villrein er ikkje nevnt i verneforskrifta og ikkje del av verneformålet, men Norge har eit internasjonalt ansvar å ivareta villreinen.

Styret for Naustdal Gjengedal Landskapsvernområde sin vurdering er at tiltaket er av mindre art og derfor skånsomt for naturmiljøet.

Styret for Naustdal Gjengedal Landskapsvernområde vurder søknaden slik:

- Søknaden er i samsvar med vernet sitt føremål i verneforskrifta § 2, som mellom anna er tradisjonelt friluftsliv og meiner 1 tur i veka med snøskuter i tre vintermånader kjem inn under formuleringa *utan særleg teknisk tilrettelegging*.
- Løypekøyring på snøføre vil ikkje vesentleg endre eller verke inn på landskapet sin art eller karakter jf § 3 i verneforskrifta, fordi det ikkje gjev terrenginngrep og tidsrommet for motorferdsel er svært avgrensa i tid.
- Tiltaket har vesentleg samfunnsmessig verdi, som vidareføring av ein lang tradisjon i Vonamarka med opning av området for ein større del av ålmenta, og kjem difor inn under unntaka frå verneforskrifta § 4.

Styret sin vurdering av søknaden i høve Naturmangfaldslova

- Kunnskapsgrunnlaget jf § 8 er svært godt belyst i samband med verneprosessen.
- Føre var prinsippet jf § 9 er ivareteke då villrein sjeldan ferdast i omsøkt løypestrase, men for det meste held til lengre nord i verneområdet.
- Økosystembelastning og samla belastning jf § 10 er minimal ved oppkøyring av løyper på snøføre ein tur i veka.
- Kostnader ved miljøforingelse jf § 11 er uaktuell
- Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar jf § 12 er ivaretatt ved at det er ingen terrenginngrep ved oppkøyring av løyper på snøføre.

## VEDTAK:

Styret for Naustdal Gjengedal gjev dispensasjon etter § 48 i Naturmangfaldlova med fylgjande vilkår:

- Verneområdestyret gjev løyve til sporkøyring med snøskuter til Fosselvkråna. Køyring av spor kan verte gjort innanfor tidsrommet 1. januar 2013 til 1. april 2013 med inntil ein tur pr. veke
- Statens naturoppsyn kan stoppe køyring dersom omsynet til villrein krev dette
- Det vert ikkje gjeve løyve til å køyre spor på søndagar eller på heilagdagdar

## Klage

Vedtaket kan klagast på av alle partar og alle med rettsleg klageinteresse jamfør forvaltningslova kap VI. Klagefristen er tre veker frå det tidspunkt klagaren vart kjend med vedtaket. Ei eventuell klage skal stilast til verneområdestyret.

Beste helsing

Håkon Myrvang (sign.)  
styreleiar

  
Alf Erik Røyrvik  
verneområdeforvaltar

Kopi til:

Indre Sunnfjord Turlag

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane

Sogn og Fjordane Villreinnemd

Naustdal kommune

Førdefjella Villreinutval

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

SNO Sandane v/Rune Holen

Direktoratet for naturforvaltning

Sogn og Fjordane fylkeskommune

Øvre Naustdal Utmarkslag